

Giresun Mebusu Hakkı Tarık Bey ve 118 arkadaşının teşkilâtı esasiye kanununun 95 inci maddesinin tadili hakkında 2/15 numaralı kanun teklifi ve Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası

Yüksek Reisliğe

Teşkilâtı esasiye kanunumuzda malî işler faslının ilk maddesi olan 95 inci maddeye göre Hükümet muvazenei umumiye kanun lâyihasını Meclise nihayet teşrinisani iptidasında takdim ile mükellef bulunmaktadır.

Bütçe kanunları haddi zatında ne kadar mühim ise buna ait müzakereler de sual ve istizahın her türlü kayitten vareste tutulması itibarile Meclis mürakabesi noktasından da en ehemmiyetli mevzulardan biri olduğu için - kanunun malî yıl başında tatbikına geçilebilmesi imkânı da mahfuz bulundurulurak - Mecliste kendisi için tabii yolda müsait bir tetkik ve müzakere zamanı bulabilmesi teşkilâtı esasiyede mevki tutacak derecede mutena sayılmak pek yerinde olur; ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi müstemir olan ve içtima zamanları kanun nazarında belli ve mahdut olmıyan bir meclise bütçe kanunu lâyihasının verilme zamanına bir had tayini lâzım gelirse bunda Meclisin içtima seneleri başından ziyade malî yıl başlarının âmil olduğunu kabul etmeliyiz.

Filvaki bu kayıt mülga kanunu esaside de vardı ve orada meclisi umuminin küşadı akabinde verilir şeklinde yazılmıştır .

Teşkilâtı esasiye kanunu müstemir olan Büyük Millet Meclisine davetsiz toplanmak ve Meclis intihaplarını yenilemek için teşrinisaniyi yıl başı olarak göstermekle beraber malî yıl başı da eskisi gibi mart olarak devam ettiğinden bütçenin Meclise verilmesi tarihini eski halinde bıraktı ve o zamanlar malî yıl başı mart olduğuna göre hükümetler gelecek seneye ait tahminleri tesbit için malî yıl başına dört ay kalmıya kadar bekliyebiliyor ve Millet Meclisinde bütçenin tetkikına da dört aylık bir zaman alıkonulmuş oluyordu .

Malî yıl başı marttan hazirana alındığı gün tahmin ve tetkik için bu müddetlerde mevcut tabii-lik birincinin aleyhine olarak bozulmuş oldu. Ve Hükümet lâyihasını malî yıl başından dokuz ay evvel Meclise vermek mecburiyetinde kaldı. Bu yüzdendir ki verilen lâyihalar her yıl onu veren Hükümetçe bir iki ay sonra değiştirilir oldu.

Bu itibarla teşkilâtı esasiyenin 95 inci maddesini tadile lüzum gördüğümüzden aynı kanunun 102 inci maddesine uyarak, bir kanun teklifi takdim ediyoruz.

Eski madde yerine konulmasını istediğimiz bu teklifte, ötedenberi umumileşmiş bir ıstılah olduğu için, muvazenei umumiye tabiri yerinde bütçe tabiri daha üstün görülmüş ve öyle yazılmıştır. Bundan başka teşrinisani gibi bir tarih zikri, önceleri davet zamanı teşrinisani ve içtima müddeti dört aydan ibaret olan millet meclislerine göre ve soraları malî yıl başından muayyen bir müddet evvel bütçeyi meclise vermeği mecburi kılmak için ihtiyar olunduğu düşünülmüş ve malî yıl başının yine bir gün hal ve ihtiyaç icabına göre değiştirilmesi ihtimali karşısında teşkilâtı esasiye maddesini bir kere daha tadile maruz kılmamak maksadile madde bu noktayı temin edecek surette yazılmıştır.

Teklifimiz bir de bütçenin Millet Meclisine malî yıl başından dört ay değil nihayet üç ay evvel verilmesini tazammun ediyor. Vakıa görünüşte dört ayın üçe indirilmesi bütçenin Millet Mec-

lisinde tetkiki için alınan zamanı eksiltmiş oluyorsa da esasında iki meclis çalıştığı zamanlarda tesbit olunan bu müddetin tahminlerde isabeti arttırmak yolunda kazanılacak faideye karşı ve yıllardanberi geçen tecrübelerle bakılarak üç aya indirilmesi maksada elverişli görülmüştür. Teklifimizde (nihayet üç ay evvel) denilmek suretile de Hükûmetin hazırlıklarını bitirip te sıhhat ve isabete yaklaşmak mümkün oldukça bütçeyi üç aydan da evvel vermesinin Meclisçe daima tercih ve iltizam olduğu ifade edilmiştir.

Bu esbabı mucibe ile teklifimizin müzakere ve kabulünü Büyük Meclise arzına müsaadelerini rica ederiz.

23/XI/1931

Giresun: Hakkı Tarık, Zonguldak: Rifat, Manisa: Mustafa Fevzi, Yozgat: Süleyman Sırrı, Manisa: Refik Şevket, Çankırı: Talât, Afyon Karahisar: Ali, Kocaeli: Reşit Saffet, Bolu: Dr. Emin Cemal, Tokat: Süreyya, Şibin Karahisar: İsmail, Malatya: Muttalip, İstanbul: Ali Rana, İstanbul: Mitat, İstanbul: Yaşar, Tekirdağ: Cemil, Bilecik: Salih, Manisa: Dr. Saim, İstanbul: Hamdi Mustafa, Malatya: Mahmut Nedim, Tokat: Nazım, Manisa: M. Kâni, Manisa: Osman, Burdur: Halit, Refet, A. Şuuri, Rize: Cavit, Bolu: Şükrü, Kocaeli: Salâhattin, Samsun: Dr. Asım, Kars: Nazif, Elâziz: H. Tahsin, Trabzon: Halil Nihat, Antalya: Numan, Rasim, Yozgat: A. Hamdi, Yozgat: Ahmet Avni, Yakup Kadri, Maraş: Nuri, Gazi Antep: Reşit, Bayazıt: Halit, İbrahim Alâettin, Emin, M. Turgut, Vasıf, Denizli: Haydar Hüştü, Tokat: Hüsnü, Sinop: Yusuf Kemal, Antalya: Nazifi Şerif, Kastamonu: Tahsin, Aksaray: Yaşar, Necip Ali, Bursa: R. Ferit, Sinop: Hulûsi, İstanbul: Hayrettin, Aydın: Fuat, İzmir: Sadettin, Giresun: Kâzım, Zonguldak: Esat, Mardin: Ali Rıza, Giresun: İhsan, Muğla: Nuri, Mardin: İ. Ferit, H. Vasıf, Mardin: Abdürrezzak, Muğla: H. Avni, Rize: Akif, Ordu: Şevket, Trabzon: Daniş, Zonguldak: Hasan, Konya: K. Zaim, Kars: Muhittin, Bolu: İsmail, Ordu: Hamdi, H. Aziz, Antalya: Haydar, Isparta: Hüsnü, Amasya: İ. Hakkı, Sivas: Rahmi, Amasya: Nafiz, Sivas: Ziya, Erzincan: Abdülhak, Aydın: Tahsin, Niğde: Halit, Rize: Atıf, Antalya: Rasih, Elâziz: Fazıl Ahmet, Konya: Hamdi, Konya: Tefvik Fikret, Kayseri: S. Azmi, Kayseri: Reşit, Çankırı: Rifat, Isparta: İbrahim, Malatya: Dr. Hilmi, İsmail, Çorum: İsmet, Diyarbakir: Kâzım, Samsun: Memet, Elâziz: Hüseyin, Artvin: Memet Ali, Aksaray: Besim Atalay, Balıkesir: Vasfi, Konya: Refik, Balıkesir: Pertev, Mersin: Hamdi, Bayazıt: İhsan, Trabzon: Raif, Isparta: Kemal, Erzurum: Asım, Sivas: Remzi, Konya: Kâzım Hüsnü, Kütahya: Muhlis, Kırklareli: M. Nahit, Ankara: Yahya Galip, Kırklareli: Dr. Fuat, Kütahya: Recep, Elâziz: Memduh Şevket, Aydın: Mazhar, Ordu: Ahmet İhsan.

Teşkilâtı Esasiye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
T. E. Encümeni
Karar No. 1
Esas No. 2/15

25 - XI - 1931

Yüksek Reisliğe

Teşkilâtı Esasiyenin 95 inci maddesinin tadiline dair Giresun Mebusu Hakkı Tarık Bey ve 118 arkadaşı tarafından verilen kanun teklifi, teşkilâtı esasiyenin 102 inci maddesine uygun görülmektedir.

Tadil teklifi esbabı mucibesi ile encümenimizce varit görülmekle beraber maddeye, eskisinde olduğu gibi, lâyiha'nın takdim zamanını tayin için isnat olunan esbabı mucibeyi ifade eder bir fıkranın dercini encümen zait bulmuş ve madde, (ait olduğu yıl girince icra mevkiine konulabilmek için) fıkrasının tayyile, aynen kabul olunmuştur. Heyeti Umumiyenin kabul ve tasvibine arz olunur.

T. E. En. Rs. Na.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza
M. M.					
Giresun	Elâziz	Aydın	Kırklareli	Aydın	Kars
<i>H. Tarık</i>	<i>Memduh Şevket</i>	<i>Tahsin</i>	<i>Dr. Fuat</i>	<i>Mazhar</i>	<i>Muhittin</i>

GİRESUN MEBUSU HAKKI TARIK BEY VE
118 ARKADAŞININ KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 — Teşkilâtı esasiye kanununun 95 inci maddesi şöyle tadil olunmuştur:

« Bütçe kanunu ait olduğu malî yıl girince icra mevkiine konulabilmek için, lâyihası ile buna bağlı bulunan bütçeler ve cetveller meclise nihayet malî yıl başından üç ay evvel takdim olunur. »

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

TEŞKİLÂTI ESASIYE ENCÜMENİNİN
TADİLİ

MADDE 1 — Teşkilâtı esasiye kanununun 95 inci maddesi şöyle tadil edilmiştir:

« Bütçe kanunu lâyihası ile buna bağlı bulunan bütçeler ve cetveller Meclise nihayet malî yıl başından üç ay evvel takdim olunur. »

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

